

RECENZE

SYLLOVÁ, J., SYLLA, M.: *Ústava České republiky 1992. Dokumenty a ohlasy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018, 672 s.

25. výročí vzniku České republiky a 100. výročí vzniku samostatné Československé republiky oslavované v tomto roce jsou jistě dobrými důvody k tomu, aby byl znovu připomenut zrod Ústavy České republiky v roce 1992. Veřejnosti se tak dostává do rukou obsáhlá publikace (672 stran), v níž autoři uspořádali relevantní dokumenty související s přijetím naší Ústavy. Oba autoři Jindřiška Sylová a Miroslav Sylla se přímo podíleli na přípravných pracích v rámci Komise vlády ČR pro přípravu Ústavy České republiky, jsou proto nepochybně osobami povolanými k tomu, aby jednotlivé dokumenty shromáždili, utřídili a případně opatřili vysvětlivkami.

Předkládaná publikace je rozčleněna do osmi kapitol. Po úvodní kapitole následuje kapitola II, jež představuje těžiště recenzované publikace. Autoři do ní chronologicky uspořádali dokumenty rozmanité povahy, zejména dokumenty z jednání Komise vlády ČR pro přípravu Ústavy České republiky a Komise předsednictva České národní rady pro přípravu Ústavy, dokumenty z jednání vlády i materiály dokládající pozdější projednání návrhu příslušného ústavního zákona v České národní radě. Autoři tyto dokumenty nekomentují, pouze je příležitostně doplňují stručnými vysvětlivkami. Chronologický způsob řazení je zvolen vhodně, protože čtenáři umožňuje sledovat, jak se Ústava postupně rodila. Četné zápisy z jednání Komise vlády pro přípravu Ústavy ČR, které předsedal Václav Klaus, a Komise předsednictva České národní rady pro přípravu Ústavy, které předsedal Milan Uhde, dokládají názory tvůrců Ústavy, vzájemnou komunikaci mezi oběma komisemi a následnou reflexi v textu návrhu Ústavy.

Zajímavým čtením jsou tzv. Zásady ze dne 18. 7. 1992, předložené Janem Kalvodou, obsahující ideový nástin Ústavy České republiky, a to včetně možných alternativ. Čtenář se dozví, že v Zásadách byla alternativně navrhována přímá volba prezidenta či kontrasignace všech rozhodnutí prezidenta členy vlády. V textu Ústavy již od počátku figuroval dvoukomorový parlament, složený z Poslanecké sněmovny a – původně stočlenného – Senátu. Za pozornost stojí také diskuse o postavení již dříve přijaté Listiny základních práv a svobod nebo diskuse o územním členění státu. V rámci ní bylo zvažováno, zda bude Česká republika členěna na kraje nebo země jako vyšší samosprávné celky. Cenným dokumentem zařazeným do publikace je stanovisko Legislativní rady vlády České republiky k návrhu Ústavy ze dne 31. 10. 1992, otištěné v autentické podobě, jež obsahuje první kompletní návrh Ústavy. Prepis stenografického záznamu ze schůze ČNR ze dne 17. 12. 1992 dokládá, jak byl příslušný návrh ústavního zákona projednáván poslanci, přičemž jeho součástí je i přehled, jak jednotliví

poslanci hlasovali. Ústava České republiky byla schválena přesvědčivou většinou 172 poslanců z přítomných 198.

Stručnější kapitoly III až VII jsou orientovány tematicky. Věnují se dílčím oblastem životního prostředí (zařazen je návrh ekologických ustanovení Ústavy), soudnictví, prokuratury, České národní banky a připomínkám České advokátní komory k návrh Ústavy. Poslední kapitola VIII zahrnuje příspěvky publikované v dobovém tisku, a připomíná tak názory významných osobností na přijetí české Ústavy, jakými byly či jsou např. Vladimír Klokočka, Jan Sokol, Pavel Tigrid, Václav Havel a další.

Recenzovaná publikace je dokladem toho, že se Ústava České republiky rodila ve velmi krátkém čase v řádu jen několika měsíců. Komise vlády ČR pro přípravu Ústavy České republiky byla ustavena v červenci 1992, Ústava byla přijata v prosinci 1992. Přestože se občas objevují nejasnosti ohledně jejího výkladu, představuje Ústava České republiky solidní právní základ fungování státu a každá její změna by měla být důkladně zvážena. Zároveň je třeba brát v potaz, že vedle psaného textu Ústavy je přinejmenším stejně důležité, jaké konkrétní osoby v pozici ústavních činitelů Ústavu aplikují.

Kniha jako celek podává plastický obraz o tom, jak se znění Ústavy formovalo, jaké byly názory jejích tvůrců a zvažované alternativy. Může tak napomáhat historickému výkladu naší Ústavy. Představuje přitom cenný zdroj informací nejen pro ústavní právníky či odborníky na správní právo, ale i politology, historiky a všechny ostatní, kteří se zajímají o českou státnost a její kořeny.

JUDr. Magdaléna Svobodová, Ph.D.